

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

15. dubna 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Životní prostředí – Články 16 a 17 Listiny základních práv Evropské unie – Zásada právní jistoty a zásada ochrany legitimního čekávání – Smlouva o energetické chartě – Článek 10 – Použitelnost – Směrnice 2009/28/ES – Článek 3 odst. 3 písm. a) – Podpora využívání energie z obnovitelných zdrojů – Výroba elektrické energie v solárních fotovoltaických zařízeních – Změna režimu podpory“

Ve spojených věcech C-798/18 a C-799/18,

jejichž předmětem jsou dvě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podané rozhodnutími Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regionální správní soud pro Lazio, Itálie) ze dne 28. září 2018, došlými Soudnímu dvoru dne 17. prosince 2018, v řízeních

Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) a další (C-798/18),

Athesia Energy Srl a další (C-799/18)

proti

Ministero dello Sviluppo economico,

Gestore dei servizi energetici (GSE) SpA,

za účasti:

Elettricità Futura Unione delle imprese elettriche italiane,

Confederazione generale dell'agricoltura italiana – Confagricoltura,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení E. Regan, předseda senátu, M. Ilešič, E. Juhász, C. Lycourgos a I. Jarukaitis (zpravodaj), soudci,

generální advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

* Jednací jazyk: italština.

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) a další V. Onidou, C. Montellou a B. Randazzo, avvocati,
- za Elettricità Futura Unione delle imprese elettriche italiane a Confederazione generale dell'agricoltura italiana – Confagricoltura V. Onidou a B. Randazzo, avvocati,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s F. Varrone a G. Aiellelem, avvocati dello Stato,
- za českou vládu M. Smolkem a J. Vláčilem, jako zmocněnci,
- za německou vládu S. Eisenberg a D. Klebsem, jako zmocněnci,
- za řeckou vládu K. Boskovitsem, jakož i S. Charitaki a A. Magrippi, jako zmocněnci,
- za španělskou vládu S. Centeno Huerta a M.J. Ruiz Sánchez, jakož i A. Rubio Gonzálezem, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi O. Beynet, K. Talabér-Ritz a Y. Marinovou, jakož i G. Gattinarou a T. Maxian Ruschem, jako zmocněnci,

po vypsání stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 29. října 2020,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu čl. 216 odst. 2 SFEU ve spojení se Smlouvou o energetické chartě, schválenou jménem Evropského společenství uhlí a oceli, Evropského společenství a Evropského společenství pro atomovou energii rozhodnutím Rady a Komise 98/181/ES, ESUO, Euratom ze dne 23. září 1997 o uzavření Smlouvy o energetické chartě a Protokolu k energetické chartě o energetické účinnosti a souvisejících ekologických hlediscích Evropskými společenstvími (Úř. věst. 1998, L 69, s. 1; Zvl. vyd. 12/02, s. 24, dále jen „Energetická charta“), článků 16 a 17 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES (Úř. věst. 2009, L 140, s. 16), ve světle zásad právní jistoty, ochrany legitimního očekávání, loajální spolupráce a užitečného účinku.
- 2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci sporů mezi Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) (Národní federace elektrotechnických a elektronických podniků), jakož i 159 podniky vyrábějícími elektrickou energii ve fotovoltaických zařízeních, ve věci C-798/18 a Athesia Energy Srl, jakož i 15 dalšími podniky působícími ve stejném odvětví ve věci C-799/18 na straně jedné a ministero dello Sviluppo economico (ministerstvo pro hospodářský rozvoj) a Gestore dei servizi energetici (GSE) SpA na straně druhé ve věci zrušení nařízení, kterými byly provedeny vnitrostátní právní předpisy upravující změnu pobídkových sazeb na elektřinu vyráběnou ve fotovoltaických zařízeních a souvisejících způsobů platby.

Právní rámec

Mezinárodní právo

- 3 Článek 10 Energetické charty, nadepsaný „Podpora a ochrana investic a zacházení s nimi“, v odstavci 1 stanoví:

„Každá smluvní strana v souladu s ustanoveními této smlouvy podporuje a vytváří stabilní, přiměřené, příznivé a transparentní podmínky pro investory ostatních smluvních stran, aby investovali na jejím území. Takové podmínky zahrnují závazek trvale zajišťovat investicím investorů každé ze smluvních stran řádné, nediskriminační a spravedlivé zacházení. Tyto investice požívají co nejplnější ochrany a bezpečnosti a žádná ze smluvních stran nebude žádnými svévolnými nebo diskriminačními opatřeními omezovat řízení, provoz, udržování, používání, využívání nebo rozšiřování investice nebo možnost dispozice s ní. [...]“

Unijní právo

- 4 Body 14 a 25 odůvodnění směrnice 2009/28 znějí takto:

„(14) Hlavním účelem závazných národních cílů je poskytnout jistotu investorům a podpořit trvalý rozvoj technologií, které vyrábějí energii ze všech druhů obnovitelných zdrojů. [...]“

[...]

(25) Členské státy mají různý potenciál, pokud jde o energii z obnovitelných zdrojů, a na vnitrostátní úrovni používají odlišné režimy podpory pro energii z obnovitelných zdrojů. [...] K tomu, aby vnitrostátní režimy podpory náležitě fungovaly, je nezbytné, aby členské státy mohly kontrolovat dopad a náklady svých vnitrostátních režimů podpory na základě svých odlišných potenciálů. Důležitým prostředkem k dosažení cíle této směrnice je zajistit řádné fungování vnitrostátních režimů podpory podle směrnice [Evropského parlamentu a Rady] 2001/77/ES [ze dne 27. září 2001 o podpoře elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie na vnitřním trhu s elektřinou (Úř. věst. 2001, L 283, s. 33; Zvl. vyd. 12/02, s. 121)] tak, aby byla zachována důvěra investorů a členské státy mohly přijmout účinná vnitrostátní opatření v zájmu splnění cíle. [...]“

- 5 Článek 1 směrnice 2009/28, nadepsaný „Předmět a oblast působnosti“, stanoví:

„Tato směrnice stanoví společný rámec pro podporu energie z obnovitelných zdrojů. Stanoví závazné národní cíle, pokud jde o celkový podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie a podíl energie z obnovitelných zdrojů v dopravě. [...]“

- 6 Článek 3 této směrnice, nadepsaný „Závazné [celkové] národní cíle a opatření pro využívání energie z obnovitelných zdrojů“, stanoví:

„1. Každý členský stát zajistí, aby se v roce 2020 podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie [...] rovnal alespoň jeho celkovému národnímu cíli pro podíl energie z obnovitelných zdrojů v uvedeném roce, jak stanoví třetí sloupec tabulky v příloze I části A. [...]“

2. Členské státy zavedou opatření, která účinným způsobem zajistí, aby se podíl energie z obnovitelných zdrojů rovnal podílu uvedenému v orientačním plánu stanoveném v příloze I části B nebo ho překračoval.

3. Za účelem dosažení cílů uvedených v odstavcích 1 a 2 tohoto článku mohou členské státy použít mimo jiné tato opatření:

a) režimy podpory;

[...]“

Italské právo

7 Článek 7 decreto legislativo n. 387 – Attuazione della direttiva 2001/77/CE relativa alla promozione dell'energia elettrica prodotta da fonti energetiche rinnovabili nel mercato interno dell'elettricità (legislativní nařízení č. 387, kterým se provádí směrnice 2001/77/ES o podpoře elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie na vnitřním trhu s elektřinou), ze dne 29. prosince 2003 (běžný dodatek ke GURI č. 25 ze dne 31. ledna 2004, s. 5, dále jen „legislativní nařízení č. 387/2003“), stanovil:

„1. Ve lhůtě šesti měsíců ode dne vstupu tohoto nařízení v platnost ministro delle Attività produttive (ministr pro výrobní činnosti), ve spolupráci s ministro dell'Ambiente e della Tutela del territorio (ministr životního prostředí a ochrany přírodních zdrojů) po dohodě s Conferenza unificata (Jednotná konference) přijme jedno nebo několik nařízení, kterými se vymezí kritéria pro podněcování výroby elektrické energie ze solární energie.

2. Bez nákladů pro státní rozpočet a v souladu s platnými právními předpisy Společenství kritéria uvedená v odstavci 1:

a) stanoví podmínky, které musí hospodářské jednotky splňovat, aby mohly využít pobídky;

[...]

d) stanoví způsoby určení výše pobídky. Pokud jde o elektřinu vyrobenou fotovoltaickou přeměnou solární energie, stanoví zvláštní pobídkovou sazbu, jejíž výše klesá a jejíž doba trvání umožní zajistit přiměřenou návratnost investičních a provozních nákladů;

e) stanoví cíl nominálního výkonu, který má být zaveden;

f) stanoví rovněž horní hranici kumulovaného elektrického výkonu všech zařízení, na kterou se může vztahovat pobídka;

[...]“

8 Článek 24 decreto legislativo n. 28 – Attuazione della direttiva 2009/28/CE sulla promozione dell'uso dell'energia da fonti rinnovabili, recante modifica e successiva abrogazione delle direttive 2001/77/CE e 2003/30/CE (legislativní nařízení č. 28, kterým se provádí směrnice 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES), ze dne 3. března 2011 (běžný dodatek ke GURI č. 71 ze dne 28. března 2011, s. 1, dále jen „legislativní nařízení č. 28/2011“), nadepsaný „Mechanismus pobídky“, stanovil:

„1. Na výrobu elektrické energie zařízeními napájenými z obnovitelných zdrojů a uvedenými do provozu po 31. prosinci 2012 se poskytuje pobídka prostřednictvím nástrojů a na základě obecných kritérií uvedených v odstavci 2 [...]

2. Na výrobu elektrické energie zařízeními uvedenými v odstavci 1 se poskytuje pobídka na základě těchto obecných kritérií:

- a) cílem pobídky je zajistit přiměřenou návratnost investičních a provozních nákladů;
- b) doba trvání nároku na pobídku se rovná průměrné obvyklé době životnosti dotyčného typu zařízení a začíná běžet ode dne uvedení těchto zařízení do provozu;
- c) pobídka se nemění po celou dobu trvání nároku a může zohlednit hospodářskou hodnotu vyrobené energie;
- d) pobídky se poskytují prostřednictvím soukromoprávních smluv uzavřených mezi GSE a subjektem odpovědným za zařízení na základě vzorové smlouvy vypracované Autorità per l'energia elettrica e il gas (Úřad pro elektrickou energii a plyn) [...]

[...]“

9 Článek 25 tohoto legislativního nařízení zní takto:

„1. Výroba elektřiny v zařízeních, která využívají obnovitelné zdroje a byla uvedena do provozu nejpozději k 31. prosinci 2012, je podporována mechanismy existujícími ke dni vstupu tohoto nařízení v platnost [...]

[...]

10. [...] pobídka k výrobě elektřiny v solárních fotovoltaických zařízeních, která jsou uvedena do provozu po [31. květnu 2011], je upravena v nařízení ministra pro hospodářský rozvoj, které musí být ve spolupráci s ministro dell'Ambiente e della Tutela del [territorio e del] Mare (ministr životního prostředí a ochrany přírodních zdrojů a moří) a po konzultaci Jednotné konference uvedené v článku 8 decreto legislativo n. 281 (legislativní nařízení č. 281) ze dne 28. srpna 1997, přijato k 30. dubnu 2011 na základě následujících zásad:

- a) určení ročního limitu pro kumulovaný elektrický výkon fotovoltaických zařízení, která mohou získat pobídkové sazby;
- b) určení pobídkových sazeb s ohledem na snížení nákladů na technologie a zařízení, jakož i pobídky uplatňované v členských státech [...];
- c) prognóza pobídkových sazeb a diferencovaných kvót s přihlédnutím k povaze místa zařízení;
- d) uplatnění ustanovení článku 7 legislativního nařízení č. 387/2003 [...] v rozsahu, v němž jsou slučitelná s tímto odstavcem.“

10 Článek 26 decreto-legge n. 91 – Disposizioni urgenti per il settore agricolo, la tutela ambientale e l'efficientamento energetico dell'edilizia scolastica e universitaria, il rilancio e lo sviluppo delle imprese, il contenimento dei costi gravanti sulle tariffe elettriche, nonché per la definizione immediata di adempimenti derivanti dalla normativa europea (vládní nařízení s mocí zákona č. 91 – Naléhavá opatření pro odvětví zemědělství, ochranu životního prostředí a energetickou účinnost v budovách škol a univerzit, na obnovu a rozvoj podniků, snížení nákladů souvisejících se sazbami za elektřinu a okamžité zavedení opatření zajišťujících soulad s unijním právem) ze dne 24. června 2014 (GURI

č. 144 ze dne 24. června 2014), které bylo s úpravami přeměněno na zákon, a to zákonem č. 116 ze dne 11. srpna 2014 (běžný dodatek ke GURI č. 192 ze dne 20. srpna 2014) (dále jen „vládní nařízení s mocí zákona č. 91/2014“), stanoví:

„1. Za účelem optimálního nastavení lhůt pro shromažďování a vyplacení pobídek a s cílem podpořit větší udržitelnost politiky podpory energie z obnovitelných zdrojů jsou pobídkové sazby pro elektřinu vyráběnou v solárních fotovoltaických zařízeních, které jsou přiznány na základě článku 7 legislativního nařízení [č. 387/2003] a čl. 25 odst. 10 legislativního nařízení [č. 28/2011], vypláceny za podmínek uvedených v tomto článku.

2. Od druhé poloviny roku 2014 [GSE] vyplácí pobídkové sazby podle odstavce 1 v měsíčních splátkách v neměnné výši odpovídající 90 % předpokládané průměrné roční výrobní kapacity každého zařízení v kalendářním roce výroby a do 30. června následujícího roku provede vyúčtování na základě skutečné výroby. Prováděcí pravidla jsou stanovena GSE do patnácti dnů od zveřejnění tohoto nařízení a schvalována nařízením ministra pro hospodářský rozvoj.

3. Počínaje 1. lednem 2015 se pobídková sazba za energii vyráběnou v zařízeních s nominálním výkonem vyšším než 200 kW mění na základě jedné z následujících možností, kterou zvolí provozovatel a oznámí GSE do 30. listopadu 2014:

- a) sazba je vyplácena po dobu 24 let od okamžiku uvedení zařízení do provozu a následně je přepočítána podle procentního snížení uvedeného v tabulce obsažené v příloze 2 tohoto nařízení;
- b) aniž je dotčena doba vyplacení sazeb v délce 20 let, sazba se mění tak, že je stanoveno první období, kdy je poskytována sazba nižší než sazba stávající, a druhé období, kdy je poskytována sazba navýšená ve stejném rozsahu. Procentní podíly předmětné úpravy sazby stanoví nařízením ministr pro hospodářský rozvoj na základě stanoviska Autorità per l'energia elettrica, il gas e il sistema idrico (Úřad pro elektřinu, plyn a vodu), a to nejpozději do 1. října 2014, aby bylo možné, pokud této volby využijí všechny oprávněné subjekty, dosáhnout v porovnání s předpokládaným vyplácením podle platných sazeb úspory ve výši nejméně 600 milionů eur ročně v období 2015–2019;
- c) aniž je dotčena doba vyplacení v délce trvání 20 let, sazba je snížena o procentní podíl pobídky, platné v den vstupu tohoto nařízení v platnost, a to po zbývajícím období, kdy se použije uvedená pobídka, a v následujícím rozsahu:
 - 1) 6 % pro zařízení s nominálním výkonem vyšším než 200 kW a do nominálního výkonu 500 kW;
 - 2) 7 % pro zařízení s nominálním výkonem vyšším než 500 kW a do nominálního výkonu 900 kW;
 - 3) 8 % pro zařízení s nominálním výkonem vyšším než 900 kW.

Pokud provozovatel jím zvolenou možnost neoznámí, GSE použije možnost uvedenou v písmeni c).

[...]

5. Příjemce pobídkové sazby uvedené v odstavcích 3 a 4 může získat přístup k bankovnímu financování v maximální výši rovnající se rozdílu mezi pobídkou již obdrženou k 31. prosinci 2014 a upravenou pobídkou ve smyslu odstavců 3 a 4. Cassa Depositi e Prestiti SpA může na takové financování poskytnout, kumulativně nebo alternativně na základě dohod *ad hoc* s bankovním systémem, zvláštní rezervy nebo záruky [...]

Spory v původních řízeních a předběžná otázka

- 11 Anie zastupuje podniky, které v Itálii vykonávají činnost zaměřenou na výrobu zboží nebo poskytování služeb v elektrotechnickém a elektronickém odvětví či v souvisejících odvětvích. Je „federací první úrovně“, v jejímž rámci jsou seskupena odvětvová sdružení, mezi něž patří sdružení Anie Energie Rinnovabili, jehož cílem je ochrana průmyslu v odvětví obnovitelných zdrojů energie. Ostatní žalobci v původních řízeních jsou obchodními společnostmi a osobami samostatně výdělečně činnými, kteří jsou vlastníky a správci jednoho nebo více fotovoltaických zařízení s výkonem vyšším než 200 kW nacházejících se na různých místech italského území, kteří uzavřeli se společností GSE dohody na dobu 20 let, které byly kvalifikovány jako soukromoprávní smlouvy ve smyslu italského práva, za účelem získání pobídkové sazby na výrobu elektřiny fotovoltaickou přeměnou. Tito žalobci tak měli prospěch z pobídek stanovených v článku 7 legislativního nařízení č. 387/2003 a v článku 25 legislativního nařízení č. 28/2011. GSE je veřejnou společností plně kontrolovanou ministero dell'Economia e delle Finanze (ministerstvo hospodářství a financí), které je svěřena řada funkcí veřejné povahy v odvětví energetiky.
- 12 Italský režim pobídek pro výrobu elektrické energie ve fotovoltaických zařízeních byl změněn článkem 26 vládního nařízení s mocí zákona č. 91/2014, provedeného ministerskými nařízeními ze dne 16. a 17. října 2014, jejichž zrušení se žalobci v původních řízeních domáhají u Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regionální správní soud pro Lazio, Itálie).
- 13 Předkládající soud v podstatě uvádí, že článek 26 vládního nařízení s mocí zákona č. 91/2014 stanovil změnu pobídek pro zařízení s výkonem vyšším než 200 kW za účelem optimálního nastavení lhůt pro shromažďování a vyplácení pobídek a s cílem podpořit větší udržitelnost politiky podpory energie z obnovitelných zdrojů. Rovněž uvádí, že na základě tohoto ustanovení italský zákonodárce uložil hospodářským subjektům v dotčeném odvětví přechod na jiný systém sazeb podle jedné z možností stanovených v odstavci 3 uvedeného ustanovení. Každá z těchto možností se podle něho nepochybně nepříznivě dotýká situace těchto provozovatelů, jak byla upravena v dohodách o pobídkách uzavřených mezi nimi a společností GSE, tím, že do těchto dohod zavádí nové prvky týkající se doby trvání nebo výše pobídkových sazeb.
- 14 Konkrétně předkládající soud uvádí, že podle článku 26 vládního nařízení s mocí zákona č. 91/2014 měly být pobídkové sazby za druhé pololetí roku 2014 vypláceny v měsíčních splátkách v neměnné výši odpovídající 90 % předpokládané průměrné roční výrobní kapacity každého zařízení v kalendářním roce výroby a poté vyúčtovány na základě skutečné výroby. Toto ustanovení tak změnilo platné smluvní podmínky tím, že nahradilo kritérium „skutečné výroby“ kritériem „průměrné roční výrobní kapacity“ bez ohledu na skutečnost, že příjemci dotčených pobídek vstoupili do režimu podpory za odlišných podmínek.
- 15 Žalobci v původních řízeních před uvedeným soudem tvrdí, že ministerská nařízení ze dne 16. a 17. října 2014 se nepříznivě dotkla existujících vztahů, které již podléhaly příslušným rozhodnutím o poskytnutí pobídkových sazeb a dohodám uzavřeným v důsledku toho se společností GSE, a vážně narušila jejich legitimní očekávání. Dovolávají se rovněž porušení zásady právní jistoty a směrnice 2009/28 v rozsahu, v němž článek 26 vládního nařízení s mocí zákona č. 91/2014 zavedl se zpětnou účinností méně příznivé pobídky, které mohou narušit původní podmínky již uskutečněných investic, a musí tedy zůstat nepoužit z důvodu rozporu s primárním a sekundárním unijním právem. Ministerstvo pro hospodářský rozvoj navrhuje zamítnout žaloby podané proti těmto ministerským nařízením.
- 16 Předkládající soud uvádí, že spory v původních řízeních jsou součástí mnoha soudních řízení, v jejichž rámci podniky nacházející se v situacích obdobných situaci žalobců v původních řízeních nastolily tytéž otázky, jako jsou ty, které vyvstávají ve věcech v původních řízeních. Předkládající soud tedy předložil Corte costituzionale (Ústavní soud, Itálie) otázku týkající se ústavnosti čl. 26 odst. 3 vládního nařízení s mocí zákona č. 91/2014. Corte costituzionale (Ústavní soud) rozsudkem ze dne 24. ledna 2017

rozhodl, že toto ustanovení není v rozporu s italskou ústavou. Konstatoval, že uvedené ustanovení představuje zásah, který reaguje na veřejný zájem související se spravedlivým vyvážením protichůdných zájmů, jehož cílem je skloubit politiku podpory výroby energie z obnovitelných zdrojů se snížením zatížení představovaného souvisejícími náklady účtovanými konečným uživatelům elektřiny. Mimoto rozhodl, že změna režimu pobídek dotčeného v původních řízeních nebyla nepředvídatelná ani náhlá, takže opatrný a obezřetný hospodářský subjekt mohl zohlednit možný legislativní vývoj s ohledem na dočasný a proměnlivý charakter režimů podpory.

- 17 Předkládající soud nicméně konstatuje, že v uvedeném rozsudku Corte costituzionale (Ústavní soud) nebylo rozhodnuto o některých otázkách relevantních pro řešení sporů v původních řízeních a že je třeba položit Soudnímu dvoru předběžnou otázku za účelem určení, zda je vnitrostátnímu zákonodárci umožněno na základě unijního práva zasáhnout způsobem, který se nepříznivě dotýká nejen obecného režimu pobídek použitelného na podniky v dotyčném odvětví, ale také dohod, které tyto podniky individuálně uzavřely s veřejnou společností, v projednávané věci GSE, za účelem určení konkrétních pobídek na dobu 20 let.
- 18 Klade si zejména otázku, zda jsou dotyčná vnitrostátní ustanovení slučitelná s obecnými zásadami právní jistoty a ochrany legitimního očekávání, jelikož legislativní zásah dotčený v původních řízeních jednostranně změnil právní podmínky, na jejichž základě žalobci v původních řízeních zahájili hospodářskou činnost, a to při neexistenci výjimečných okolností, které by takovou změnu odůvodňovaly. Z týchž důvodů má předkládající soud rovněž pochybnosti o slučitelnosti těchto ustanovení s články 16 a 17 Listiny, které se týkají svobody podnikání a práva na vlastnictví, jakož i s článkem 10 Energetické charty.
- 19 Mimoto podle předkládajícího soudu by dotyčná vnitrostátní ustanovení mohla být v rozporu s čl. 3 odst. 3 písm. a) směrnice 2009/28, jelikož se mohou nepříznivě dotýkat režimů podpory na výrobu elektřiny ve fotovoltaických zařízeních, které musí být podle této směrnice stabilní a stálé. Tato ustanovení by podle uvedeného soudu rovněž mohla ohrozit cíle energetické politiky ve smyslu uvedené směrnice.
- 20 Za těchto podmínek se Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regionální správní soud pro Lazio) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru, v každé ze spojených věcí, následující předběžnou otázku:

„Brání [unijní] právo použití takového vnitrostátního ustanovení, jako je ustanovení čl. 26 odst. 2 a 3 [nařízení vlády s mocí zákona č. 91/2014], které významným způsobem snižuje nebo zpožďuje platbu pobídek, které již byly přiznány na základě zákona a stanoveny na základě příslušných dohod podepsaných výrobcí elektřiny fotovoltaickou přeměnou s [GSE], veřejnou společností pověřenou výkonem této funkce?

Zejména, je toto vnitrostátní ustanovení slučitelné s obecnými zásadami [unijního] práva týkajícími se ochrany legitimního očekávání, právní jistoty, loajální spolupráce a užitečného účinku, s články 16 a 17 [Listiny], se směrnicí [2009/28] a s právní úpravou režimů podpory stanovených v této směrnici, jakož i s čl. 216 odst. 2 SFEU, a to zejména ve vztahu k [Energetické chartě]?”

- 21 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 5. února 2019 byly věci C-798/18 a C-799/18 spojeny pro účely písemné i ústní části řízení, jakož i pro účely rozsudku.

K předběžné otázce

- 22 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 3 odst. 3 písm. a) směrnice 2009/28 a články 16 a 17 Listiny s ohledem na zásady právní jistoty a ochrany legitimního očekávání, jakož i článek 10 Energetické charty musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví

snížení nebo odklad platby pobídek pro energii vyrobenou v solárních fotovoltaických zařízeních, které již byly přiznány správními rozhodnutími a potvrzeny příslušnými dohodami uzavřenými mezi provozovateli těchto zařízení a veřejnou společností.

- 23 Tento soud uvádí, že článek 26 vládního nařízení s mocí zákona č. 91/2014 změnil pobídky pro zařízení s výkonem vyšším než 200 kW, poskytnuté na základě článku 7 legislativního nařízení č. 387/2003 nebo článku 25 legislativního nařízení č. 28/2011, za účelem optimálního nastavení lhůt pro shromažďování a vyplacení pobídek a s cílem podpořit větší udržitelnost politiky podpory energie z obnovitelných zdrojů. Tento článek 26 tak v odstavci 2 stanovil, že od druhého pololetí roku 2014 musí být pobídkové sazby vypláceny v měsíčních splátkách v neměnné výši odpovídající 90 % předpokládané průměrné roční výrobní kapacity každého zařízení v kalendářním roce výroby a poté vyúčtovány na základě skutečné výroby. Mimoto stanovil přechod na jiný systém sazeb podle jedné z možností stanovených v odstavci 3 uvedeného ustanovení, a sice prodloužení doby trvání pobídky na 24 let s poměrným snížením ročních plateb o určitý procentní podíl, snížení částek za období let 2015 až 2019, které bylo vyrovnáno zvýšením za pozdější období, nebo snížení sazby o procentní podíl, který se určí ve vztahu k nominálnímu výkonu zařízení.
- 24 Předkládající soud má za to, že uvedený článek 26 by mohl být v rozporu s unijním právem, jelikož snížil sazby a změnil podmínky platby pobídek, které již byly poskytnuty na základě článku 7 legislativního nařízení č. 387/2003, jakož i čl. 25 odst. 10 legislativního nařízení č. 28/2011 a potvrzeny prostřednictvím dohod uzavřených jednotlivě společnostmi GSE s provozovateli fotovoltaických zařízení, které uvádějí konkrétní pobídkové sazby a zvláštní podmínky jejich vyplacení po dobu 20 let.
- 25 Pokud jde v této souvislosti zaprvé o směrnici 2009/28, kterou má režim pobídek dotčený v původních řízeních za cíl provést, je cílem této směrnice, jak vyplývá z jejího článku 1, stanovit společný rámec pro podporu energie z obnovitelných zdrojů tím, že stanoví mimo jiné závazné národní cíle, pokud jde o celkový podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie.
- 26 Článek 3 odst. 3 písm. a) směrnice 2009/28 stanoví, že členské státy mohou zejména použít režimy podpory za účelem dosažení cílů stanovených v čl. 3 odst. 1 a 2 této směrnice, podle kterých jednak každý členský stát zajistí, aby se v roce 2020 podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie rovnal alespoň jeho celkovému národnímu cíli, jak stanoví příloha I část A uvedené směrnice, a jednak členské státy zavedou opatření, která účinným způsobem zajistí, aby se podíl energie z takových zdrojů rovnal podílu uvedenému v orientačním plánu stanoveném v příloze I části B této směrnice nebo ho překračoval.
- 27 Mimoto podle bodu 25 odůvodnění směrnice 2009/28 „[č]lenské státy mají různý potenciál, pokud jde o energii z obnovitelných zdrojů“ a k tomu, aby vnitrostátní režimy podpory náležitě fungovaly, je nezbytné, aby mohly kontrolovat dopad a náklady svých vnitrostátních režimů podpory na základě svých odlišných potenciálů.
- 28 Jak vyplývá ze samotného znění čl. 3 odst. 3 písm. a) směrnice 2009/28, a zejména z výrazu „mohou“, členské státy nejsou v žádném případě povinny přijmout za účelem podpory využívání energie vyrobené z obnovitelných zdrojů režimy podpory. Disponují totiž prostorem pro uvážení, pokud jde o opatření, která považují za vhodná k dosažení závazných celkových národních cílů stanovených v čl. 3 odst. 1 a 2 této směrnice ve spojení s přílohou I této směrnice. Takový prostor pro uvážení znamená, že členské státy mohou svobodně přijmout, změnit nebo zrušit režimy podpory, zejména pokud je těchto cílů dosaženo (rozsudek ze dne 11. července 2019, Agrenergy a Fusignano Due, C-180/18, C-286/18 a C-287/18, EU:C:2019:605, bod 27).

- 29 Kromě toho je třeba zdůraznit, že jak vyplývá z ustálené judikatury, členské státy, které přijímají opatření, jimiž provádí unijní právo, musí dodržovat obecné zásady tohoto práva, mezi které patří zejména zásada právní jistoty a zásada ochrany legitimního očekávání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. července 2019, Agrenergy a Fusignano Due, C-180/18, C-286/18 a C-287/18, EU:C:2019:605, bod 28, jakož i citovaná judikatura).
- 30 Z toho vyplývá, že čl. 3 odst. 3 písm. a) směrnice 2009/28 nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je čl. 26 odst. 2 a 3 vládního nařízení s mocí zákona č. 91/2014, která mění režim podpory snížením sazeb a mění podmínky platby pobídek pro výrobu elektřiny ve fotovoltaických zařízeních, pokud tyto zásady dodržuje.
- 31 Pokud jde zadruhé o články 16 a 17 Listiny, je třeba poukázat na to, že jak vyplývá z jejich názvů a obsahu, legislativní nařízení č. 387/2003 provádí směrnici 2001/77 a legislativní nařízení č. 28/2011 provádí do italského práva směrnici 2009/28, která zrušila prvně uvedenou směrnici. Z toho vyplývá, že ustanovení těchto legislativních nařízení provádějí unijní právo ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny, takže Listina je použitelná na spory v původních řízeních. Při takovém provádění musí být proto dosaženo úrovně ochrany základních práv stanovené Listinou, a to bez ohledu na prostor pro uvážení, který členské státy mají při tomto provádění (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 29. července 2019, Pelham a další, C-476/17, EU:C:2019:624, bod 79).
- 32 Pokud jde zaprvé o článek 17 Listiny, v odstavci 1 stanoví, že každý má právo vlastnit zákonně nabytý majetek, užívat jej, nakládat s ním a odkazovat jej a že nikdo nesmí být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu, v případech a za podmínek, které stanoví zákon, a při poskytnutí spravedlivé náhrady v přiměřené lhůtě. Užívání majetku může rovněž být upraveno zákonem v míře nezbytné z hlediska obecného zájmu.
- 33 Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že ochrana poskytnutá tímto článkem se netýká pouhých zájmů nebo šancí obchodního charakteru, jejichž nejistý charakter je vlastní samotné podstatě ekonomické činnosti, ale práv majetkové hodnoty, z nichž s ohledem na právní řád plyne nabyté právní postavení umožňující vlastníkově těchto práv jejich nezávislý výkon na jeho účet [rozsudky ze dne 22. ledna 2013, Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, bod 34, a ze dne 21. května 2019, Komise v. Maďarsko (Požívací práva k zemědělské půdě), C-235/17, EU:C:2019:432, bod 69].
- 34 V projednávané věci je tedy třeba posoudit, zda se záruky přiznané čl. 17 odst. 1 Listiny vztahují na takové pobídky pro výrobu fotovoltaické energie, jako jsou pobídky dotčené v původních řízeních, jejichž částky dosud nebyly vyplaceny, ale které byly přiznány v rámci existujícího režimu podpory.
- 35 Pokud jde v této souvislosti o otázku, zda lze mít za to, že tyto pobídky mají majetkovou hodnotu, z judikatury Evropského soudu pro lidská práva týkající se článku 1 protokolu č. 1 k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950, který je třeba zohlednit na základě čl. 52 odst. 3 Listiny, vyplývá, že pojem „majetek“ uvedený v první části tohoto článku 1 má samostatnou působnost, která se neomezuje na vlastnictví hmotného majetku a že některá jiná práva a zájmy představující aktiva mohou být také považována za „majetková práva“ (ESLP ze dne 22. června 2004, Broniowski v. Polsko, CE:ECHR:2004:0622JUD003144396, bod 129).
- 36 Evropský soud pro lidská práva tak rozhodl, že za určitých podmínek může pojem „majetek“ zahrnovat majetkové hodnoty, včetně pohledávek (v tomto smyslu viz ESLP, 28. září 2004, Kopecký v. Slovensko, CE:ECHR:2004:0928JUD004491298, bod 35).
- 37 V projednávaném případě ze spisů předložených Soudnímu dvoru vyplývá, že dohody uzavřené společností GSE s dotýčnými provozovateli fotovoltaických zařízení na základě článku 7 legislativního nařízení č. 387/2003, jakož i čl. 25 odst. 10 legislativního nařízení č. 28/2011 byly uzavřeny *ad hoc*

a individuálně a že tyto dohody uváděly specifické pobídkové sazby a dobu jejich vyplácení. Je tedy patrné, že pobídky přiznané na základě těchto ustanovení a potvrzené uvedenými dohodami nepředstavovaly pouhé zájmy nebo šance obchodního charakteru, ale měly majetkovou hodnotu.

- 38 Nicméně s ohledem na judikaturu citovanou v bodě 33 tohoto rozsudku je k tomu, aby právo pobírat takové pobídky, jako jsou pobídky dotčené v původních řízeních, mohlo spadat pod ochranu poskytovanou článkem 17 Listiny, ještě třeba zabývat se otázkou, zda toto právo představuje nabyté právní postavení ve smyslu této judikatury (obdobně viz rozsudek ze dne 22. ledna 2013, *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, bod 36).
- 39 Soudní dvůr v bodě 61 rozsudku ze dne 3. září 2015, *Inuit Tapiriit Kanatami a další v. Komise* (C-398/13 P, EU:C:2015:535), připomněl, že z judikatury Evropského soudu pro lidská práva týkající se článku 1 protokolu č. 1 k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod vyplývá, že budoucí příjmy lze pokládat za „majetek“, který může být chráněn na základě článku 17 Listiny, pouze pokud byl již získán, je-li předmětem jisté pohledávky, nebo pokud existují zvláštní okolnosti, jež mohou zakládat legitimní očekávání dotčené osoby, že získá určitou majetkovou hodnotu.
- 40 S ohledem na body 30 a 39 tohoto rozsudku je tedy třeba zkoumat rozsah zásad právní jistoty a ochrany legitimního očekávání, pokud jde o vnitrostátní právní úpravu dotčenou v původních řízeních.
- 41 Podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že zásada právní jistoty, jejímž logickým důsledkem je zásada ochrany legitimního očekávání, vyžaduje, aby právní pravidla byla jasná a přesná a aby jejich použití bylo pro právní subjekty předvídatelné, zejména pokud mohou vyvolat nepříznivé důsledky pro jednotlivce a podniky. Uvedená zásada konkrétně vyžaduje, aby právní úprava umožnila dotčeným osobám přesně se seznámit s rozsahem povinností, které jim ukládá, a aby tyto osoby měly možnost jednoznačně zjistit svá práva a povinnosti a postupovat podle toho (rozsudek ze dne 11. července 2019, *Agrenergy a Fusignano Due*, C-180/18, C-286/18 a C-287/18, EU:C:2019:605, body 29 a 30, jakož i citovaná judikatura).
- 42 Podle rovněž ustálené judikatury Soudního dvora se zásady ochrany legitimního očekávání může dovolávat jakýkoli hospodářský subjekt, u něhož vnitrostátní orgán vyvolal podložené naděje. Jestliže je však opatrný a obezřetný hospodářský subjekt s to předvídat přijetí opatření, které se může nepříznivě dotknout jeho zájmů, nemůže se takové zásady dovolávat, je-li toto opatření přijato. Navíc hospodářské subjekty nejsou oprávněny legitimně očekávat, že bude zachován existující stav, který může být změněn v rámci posuzovací pravomoci vnitrostátních orgánů (rozsudek ze dne 11. července 2019, *Agrenergy a Fusignano Due*, C-180/18, C-286/18 a C-287/18, EU:C:2019:605, bod 31, jakož i citovaná judikatura).
- 43 Je věcí pouze předkládajícího soudu, aby posoudil, zda je taková vnitrostátní právní úprava, jako je vnitrostátní právní úprava dotčená v původních řízeních, v souladu s uvedenými zásadami, neboť Soudní dvůr, kterému byla předložena žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, je příslušný pouze k tomu, aby poskytl uvedenému soudu veškeré informace k výkladu v rámci unijního práva, které mohou předkládajícímu soudu umožnit posoudit tento soulad. Předkládající soud může pro tento účel zohlednit veškeré relevantní skutečnosti vyplývající zejména ze znění, účelu nebo systematiky dotýcných právních předpisů (viz zejména rozsudek ze dne 11. července 2019, *Agrenergy a Fusignano Due*, C-180/18, C-286/18 a C-287/18, EU:C:2019:605, body 33 a 34, jakož i citovaná judikatura).
- 44 Za účelem poskytnutí užitečné odpovědi předkládajícímu soudu je třeba poukázat obzvláště na následující skutečnosti, které vyplývají ze spisů, které má Soudní dvůr k dispozici.

- 45 Pokud jde nejprve o legislativní nařízení č. 387/2003, kterým byl zaveden režim pobídek pro výrobu energie v solárních fotovoltaických zařízeních v Itálii provedením směrnice 2001/77, z čl. 7 odst. 2 tohoto legislativního nařízení vyplývá, že pokud jde o elektřinu vyráběnou ve fotovoltaických zařízeních, ministerská nařízení provádějící uvedené legislativní nařízení stanovila zvláštní pobídkovou sazbu s klesající výší a dobu trvání umožňující zajistit přiměřenou návratnost investičních nákladů. Tato nařízení rovněž stanovila horní hranici kumulovaného elektrického výkonu všech zařízení, na kterou se může vztahovat pobídka.
- 46 Samotné znění tohoto článku 7 lze tedy s výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, považovat za ustanovení, které opatrnému a obezřetnému hospodářskému subjektu ve smyslu judikatury citované v bodě 42 tohoto rozsudku ukazovalo, že dotčené pobídky nebyly garantovány všem dotýčným provozovatelům během určitého období, zejména s ohledem na odkaz na klesající výši pobídkových sazeb, jakož i na omezenou dobu pobídky a stanovení horní hranice kumulovaného elektrického výkonu, na kterou lze poskytnout pobídku.
- 47 Pokud jde dále o legislativní nařízení č. 28/2011, kterým bylo zrušeno legislativní nařízení č. 387/2003, Soudní dvůr již v podstatě dospěl k témuž zjištění, když v bodě 44 rozsudku ze dne 11. července 2019, Agrenergy a Fusignano Due (C-180/18, C-286/18 a C-287/18, EU:C:2019:605), rozhodl, že ustanovení vnitrostátního práva přijatá na základě tohoto nařízení mohla opatrným a obezřetným hospodářským subjektům bez dalšího ukazovat, že režim pobídek použitelný na solární fotovoltaická zařízení může být vnitrostátními orgány změněn, nebo dokonce zrušen s cílem zohlednit změny určitých okolností.
- 48 Legislativní nařízení č. 28/2011 totiž v článku 25 stanovilo, že pobídka pro výrobu elektrické energie ve fotovoltaických zařízeních je upravena ministerským nařízením, které stanoví roční limit pro kumulovaný elektrický výkon takových zařízení, která mohou získat pobídkové sazby, a určí tyto sazby s ohledem na snížení nákladů na technologie a zařízení, jakož i pobídky uplatňované v jiných členských státech a povahu místa instalace zařízení.
- 49 Pokud jde konečně o dohody uzavřené s GSE, ze spisů předložených Soudnímu dvoru vyplývá, že dohody uzavřené s vlastníky dotýčných fotovoltaických zařízení uvedených do provozu před 31. prosincem 2012 pouze stanovily praktické podmínky vyplácení pobídek, které byly přiznány ve formě předchozího správního rozhodnutí přijatého GSE. Podle italské vlády kvalifikoval Corte costituzionale (Ústavní soud) tyto dohody jako veřejnoprávní smlouvy, které následovaly po správním aktu.
- 50 Kromě toho, co se týče pobídek pro zařízení uvedená do provozu po 31. prosinci 2012, tyto pobídky byly „poskytnuty“, jak vyplývá ze znění čl. 24 odst. 2 písm. d) legislativního nařízení č. 28/2011, prostřednictvím soukromoprávních smluv uzavřených mezi GSE a subjekty odpovědnými za dotýčná zařízení na základě vzorové smlouvy vypracované úřadem pro elektrickou energii a plyn.
- 51 Je proto patrné, jak uvedla italská vláda ve svém písemném vyjádření, že dohody uzavřené mezi dotýčnými provozovateli fotovoltaických zařízení a společností GSE byly podepsány na základě vzorových smluv, neposkytovaly jako takové pobídky těmto zařízením, nýbrž pouze stanovily podmínky jejich vyplácení, a že přinejmenším co se týče dohod uzavřených po 31. prosinci 2012 si GSE vyhradila právo jednostranně měnit podmínky těchto dohod z důvodu případného vývoje právní úpravy, jak bylo výslovně uvedeno v těchto dohodách. Tyto skutečnosti tedy představovaly pro hospodářské subjekty dostatečně jasný údaj o tom, že dotýčné pobídky mohly být změněny nebo zrušeny.
- 52 Kromě toho opatření stanovená v čl. 26 odst. 2 a 3 vládního nařízení s mocí zákona č. 91/2014 nemají vliv na již vyplacené pobídky, ale použijí se výlučně od vstupu tohoto vládního nařízení s mocí zákona v platnost a výlučně na stanovené pobídky, které ještě nebyly splatné. Tato opatření proto nejsou na rozdíl od toho, co tvrdí žalobci v původních řízeních, retroaktivní.

- 53 Všechny tyto okolnosti rovněž s výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, podle všeho jasně vyplývají z vnitrostátní právní úpravy dotčené v původních řízeních, takže jejich použití bylo v zásadě předvídatelné. Ze spisů, které má Soudní dvůr k dispozici, totiž vyplývá, že právní předpisy dotčené v původních řízeních byly náležitě zveřejněny, že byly dostatečně přesné a žalobci v původních řízeních se seznámili s jejich obsahem. Opatrný a obezřetný hospodářský subjekt se tudíž nemůže dovolávat porušení zásad právní jistoty a ochrany legitimního očekávání z důvodu změn této právní úpravy.
- 54 Z toho důvodu je třeba konstatovat, jak rovněž uvedl generální advokát v bodě 48 svého stanoviska, že právo tvrzené dotýcnými provozovateli fotovoltaických zařízení využívat pobídek dotčených v původních řízeních v nezměněné podobě po celou dobu platnosti dohod, které uzavřeli s GSE, nepředstavuje nabyté právní postavení a nevztahuje se na něj ochrana stanovená v článku 17 Listiny, a proto nelze změnu výše těchto pobídek nebo podmínek jejich vyplácení zavedenou takovým vnitrostátním ustanovením, jako je článek 26 vládního nařízení s mocí zákona č. 91/2014, pokládat za zásah do práva na vlastnictví zakotveného v tomto článku 17.
- 55 Zadruhé, pokud jde o článek 16 Listiny, je třeba připomenout, že tento článek zakotvuje svobodu podnikání a stanoví, že se uznává v souladu s právem Unie a vnitrostátními zákony a zvyklostmi.
- 56 V této souvislosti z judikatury Soudního dvora vyplývá, že ochrana poskytnutá tímto článkem 16 se vztahuje na svobodu vykonávat hospodářskou nebo obchodní činnost, smluvní svobodu a volnou soutěž, jak vyplývá z vysvětlení týkajících se téhož článku, která je v souladu s čl. 6 odst. 1 třetím pododstavcem SEU a čl. 52 odst. 7 Listiny třeba zohlednit pro účely jejího výkladu (rozsudek ze dne 22. ledna 2013, Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, bod 42 a citovaná judikatura).
- 57 Smluvní svoboda ve smyslu článku 16 Listiny se týká zejména možnosti zvolit si hospodářského partnera a možnosti určit cenu požadovanou za plnění (rozsudek ze dne 20. prosince 2017, Polkomtel, C-277/16, EU:C:2017:989, bod 50).
- 58 V projednávaném případě žalobci v původních řízeních tvrdí, že čl. 26 odst. 2 a 3 vládního nařízení s mocí zákona č. 91/2014 zasahuje do smluvní svobody příjemců pobídek stanovených v dohodách uzavřených s GSE, jakož i do jejich práva volně nakládat se svými hospodářskými a finančními zdroji z důvodu, že toto legislativní nařízení změnilo podmínky poskytování těchto pobídek.
- 59 Jak přitom bylo uvedeno v bodech 49 a 50 tohoto rozsudku, ze spisů předložených Soudnímu dvoru vyplývá, že jednak dohody uzavřené s vlastníky zařízení uvedených do provozu před 31. prosincem 2012 stanovily pouze praktické podmínky vyplácení pobídek přiznaných dřívějšími správními rozhodnutími a jednak pobídky pro zařízení uvedená do provozu po tomto datu byly potvrzeny prostřednictvím vzorových smluv uzavřených mezi GSE a provozovateli dotýcných zařízení, které stanovily pouze způsoby platby těchto pobídek.
- 60 Je proto patrné, že žalobci v původních řízeních neměli možnost vyjednávat, pokud jde o obsah dohod uzavřených s GSE. Jak totiž uvedl generální advokát v bodě 70 svého stanoviska, jedná-li se o vzorovou smlouvu vypracovanou jednou ze smluvních stran, spočívá smluvní svoboda druhé smluvní strany v podstatě v rozhodnutí, zda přijme či nepřijme podmínky takové smlouvy. Mimoto, jak bylo uvedeno v bodě 51 tohoto rozsudku, přinejmenším co se týče dohod uzavřených po 31. prosinci 2012 si GSE vyhradila právo jednostranně měnit podmínky těchto dohod.
- 61 Vnitrostátní právní úpravu dotčenou v původních řízeních tedy nelze, s výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, považovat za zásah do smluvní svobody stran dohod dotčených v původních řízeních ve smyslu článku 16 Listiny.

- 62 Kromě toho svoboda podnikání zakotvená v posledně uvedeném ustanovení zahrnuje rovněž právo každého podniku využít v mezích odpovědnosti, kterou nese za vlastní jednání, možnosti volně nakládat hospodářskými, technickými a finančními zdroji, jež má k dispozici (rozsudky ze dne 27. března 2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, bod 49, a ze dne 30. června 2016, Lidl, C-134/15, EU:C:2016:498, bod 27).
- 63 Omezením tohoto práva je zejména povinnost přijmout opatření, která mohou pro hospodářský subjekt znamenat značné náklady, vést k výrazným dopadům na organizaci jeho činnosti nebo vyžadovat obtížná a složitá technická řešení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. března 2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, bod 50).
- 64 V projednávaném případě však nic nenásvědčuje tomu, že by článek 26 vládního nařízení s mocí zákona č. 91/2014 omezil ve smyslu judikatury citované v bodech 62 a 63 tohoto rozsudku právo provozovatelů dotyčných fotovoltaických zařízení volně nakládat se zdroji, jež mají k dispozici, jelikož pobídkové sazby, jak byly přiznány správními akty a stanoveny v dohodách uzavřených mezi těmito provozovateli a GSE, nelze považovat za takové zdroje, jelikož jak v podstatě vyplývá z bodů 51 až 53 tohoto rozsudku, se jedná pouze o stanovené pobídky, které ještě nebyly splatné a tito provozovatelé se nemohou dovolávat legitimního očekávání, že jim budou takové pobídky poskytovány v nezměněné podobě.
- 65 Ze spisů, které má Soudní dvůr k dispozici, tudíž nevyplývá, že by čl. 26 odst. 2 a 3 vládního nařízení s mocí zákona č. 91/2014 podřídil provozovatele fotovoltaických zařízení takovým omezením, jako jsou omezení zmíněná v judikatuře citované v bodě 63 tohoto rozsudku.
- 66 Proto je třeba konstatovat, že takové vnitrostátní ustanovení, jako je článek 26 vládního nařízení s mocí zákona č. 91/2014, nelze považovat za zásah do svobody podnikání zakotvené v článku 16 Listiny.
- 67 Zatřetí vzhledem k tomu, že si předkládající soud klade otázku slučitelnosti čl. 26 odst. 2 a 3 vládního nařízení s mocí zákona č. 91/2014 s článkem 10 Energetické charty, je třeba poukázat na to, že s ohledem na čl. 216 odst. 2 SFEU je tato Charta závazná pro orgány Evropské unie a členské státy, neboť uvedená Charta je smíšenou dohodou.
- 68 Podle článku 10 Energetické charty každá smluvní strana v souladu s ustanoveními této smlouvy podporuje a vytváří stabilní, přiměřené, příznivé a transparentní podmínky pro investory „ostatních smluvních stran“, aby investovali na jejím území.
- 69 Ze znění článku 10 Energetické charty vyplývá, že podmínky stanovené v tomto článku musí být zajištěny pro investory ostatních smluvních stran.
- 70 V projednávané věci přitom ze spisů, které má Soudní dvůr k dispozici, nevyplývá, že by jeden nebo více dotyčných investorů byli investory ostatních smluvních stran ve smyslu článku 10 Energetické charty nebo že by tvrdili, že byl porušen tento článek v takovém postavení investora. Z toho důvodu nic nenásvědčuje tomu, že se článek 10 Energetické charty použije ve věcech v původních řízeních, takže není třeba zkoumat slučitelnost vnitrostátní právní úpravy s tímto ustanovením.
- 71 S ohledem na výše uvedené je třeba na položenou otázku odpovědět, že s výhradou ověření, která přísluší provést předkládajícímu soudu při zohlednění všech relevantních skutečností, musí být čl. 3 odst. 3 písm. a) směrnice 2009/28 a články 16 a 17 Listiny s ohledem na zásady právní jistoty a ochrany legitimního očekávání vykládány v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví snížení nebo odklad platby pobídek pro energii vyrobenou v solárních fotovoltaických zařízeních, které již byly přiznány správními rozhodnutími a potvrzeny příslušnými dohodami uzavřenými mezi provozovateli těchto zařízení a veřejnou společností, pokud se tato právní úprava týká pobídek, které již byly stanoveny, avšak ještě nebyly splatné.

K nákladům řízení

- 72 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

S výhradou ověření, která přísluší provést předkládajícímu soudu při zohlednění všech relevantních skutečností, musí být čl. 3 odst. 3 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES, a články 16 a 17 Listiny základních práv Evropské unie s ohledem na zásady právní jistoty a ochrany legitimního očekávání vykládány v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví snížení nebo odklad platby pobídek pro energii vyrobenou v solárních fotovoltaických zařízeních, které již byly přiznány správními rozhodnutími a potvrzeny příslušnými dohodami uzavřenými mezi provozovateli těchto zařízení a veřejnou společností, pokud se tato právní úprava týká pobídek, které již byly stanoveny, avšak ještě nebyly splatné.

Podpisy.